

Μη λογοτεχνικό κείμενο Η μόρφωση ως προσόν στην αγορά εργασίας

Σε μεγάλο μέρος της κοινής γνώμης έχει επικρατήσει η πεποίθηση ότι η εξειδίκευση αποτελεί σημαντικό προσόν για την επιτυχία στην καριέρα. Όμως, όπως επισημαίνουν πολλοί παράγοντες του χώρου της εργασίας και των επιχειρήσεων, η εξειδίκευση δεν είναι κατ' ανάγκην ο κύριος παράγων επιτυχίας, ειδικά στην αγορά εργασίας της νέας εποχής.

Καταρχάς, μία εξειδίκευση πρέπει να έχει ζήτηση στην αγορά εργασίας, και ειδικά σε μία σχετικά μικρή αγορά εργασίας όπως η ελληνική. Θα πρέπει δε η ζήτηση αυτή να έχει «βάθος» και διάρκεια, ώστε να δώσει στον εξειδικευμένο τη δυνατότητα να αποσβέσει την «επένδυσή» του. Υπάρχει σοβαρή πιθανότητα να χρειασθεί κάποιος να αναζητήσει νέα εξειδίκευση, καθώς στη νέα εποχή η ρευστότητα των επαγγελματιών αλλά και των επιχειρηματικών δεξιοτήτων είναι αυξημένη. Ποιο είναι λοιπόν το μυστικό επιτυχίας στην αγορά εργασίας του 21ου αιώνα, ειδικά στην ελληνική οικονομία;

Τα επαγγέλματα και οι θέσεις εργασίας εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο μιας οικονομίας και των διαρθρωτικών χαρακτηριστικών της. Η αγορά εργασίας περιλαμβάνει, από την πλευρά της προσφοράς θέσεων, επιχειρήσεις όλων των ειδών. Οι ανάγκες των μεγάλων επιχειρήσεων δεν είναι κατ' ανάγκην παρόμοιες με αυτές των μικρών και των μικρο-επιχειρήσεων. Οι τελευταίες χρειάζονται στελέχη και γενικότερα υπαλλήλους που να είναι πολυσχιδείς, καθότι οι περισσότερες μικρές και μικρο-επιχειρήσεις αφενός μεν δεν έχουν επιμέρους τμήματα είτε διευθύνσεις, αφετέρου οι ανάγκες τους σε δεξιότητες (ειδικότητες και εξειδικεύσεις, κτλ.) αυξομειώνονται περιοδικά. Ο εργαζόμενος σε αυτές είναι λοιπόν σκόπιμο να μπορεί να ανταποκριθεί και σε διοικητικά καθήκοντα, και σε λειτουργίες Πωλήσεων, Marketing, αλλά και operations, κ.λπ. Συνεπώς, η κατοχή γνώσεων του συνολικού φάσματος της Διοίκησης Επιχειρήσεων, ανεξαρτήτως επιπέδου σπουδών (πτυχίο, μεταπτυχιακό, κ.ά.), είναι αναμφιβόλως μία πολύ χρήσιμη υποδομή.

Κάτι που δεν αναφέρεται συχνά αλλά έχει τελικά μέγιστη σημασία, είναι να μιλά και να γράφει ένας εργαζόμενος καλά όχι μόνον τα Αγγλικά ή και περισσότερες ξένες γλώσσες, αλλά κυρίως την ελληνική γλώσσα. Πολλοί επιχειρηματίες και διευθυντές οδηγούνται συχνά σε απόγνωση από τα «μαργαριτάρια» που διαπράττουν ακόμη και γραμματείς υψηλής κατά τα άλλα εξειδίκευσης. Επίσης, η γνώση χρήσης υπολογιστή είναι πλέον εκ των ων ουκ άνευ προσόντων για τις περισσότερες θέσεις εργασίας.

Αν λάβουμε υπόψη μας ότι ο μεγαλύτερος τομέας κάθε οικονομίας είναι οι υπηρεσίες και το Εμπόριο, ειδικά στην Ελλάδα, αυτό συνηγορεί ακόμη περισσότερο υπέρ ενός προφίλ εργαζόμενου που έχει γενική παιδεία, γνώση διοίκησης επιχειρήσεων, επικοινωνίας και χρήσης της νέας τεχνολογίας. Που μπορεί να ελιχθεί μέσα στην επιχείρηση αλλά και στην αγορά εργασίας. Που είναι σε θέση να αποκτά νέες γνώσεις διά βίου, να γνωρίζει, να μαθαίνει.

Η βιομηχανική εποχή βασίστηκε σε μεθόδους Τέιλορ. Πολλές από αυτές τις λειτουργίες έχουν ήδη «στελεχωθεί» με ρομπότ είτε άλλα τεχνολογικά συστήματα. Όμως μία αγορά υπηρεσιών δεν μπορεί να βασίζεται σε εργαζόμενους «ρομπότ». Ούτε είναι σκοπός των πανεπιστημίων να παράγουν στελέχη ή εργαζόμενους «ρομπότ». Το πρότυπο του εργαζόμενου του 21ου αιώνα δεν μπορεί να υποκατασταθεί από «ρομπότ», ούτε από άλλα προϊόντα τεχνητής νοημοσύνης (Α.Ι.). Παράλληλα, στην αναδυόμενη οικονομία του 21ου αιώνα, οι πραγματικά εξειδικευμένες θέσεις θα είναι σχετική

μειοψηφία, ειδικά στην ελληνική αγορά. Ουσιαστικά, πολλές από αυτές θα είναι θέσεις «ειδικών», οι οποίοι, για να έχουν επαρκές έργο, θα πρέπει ίσως να έχουν όχι σταθερούς ή πλήρους απασχόλησης εργοδότες, αλλά πελάτες.

Σε μία οικονομία με μέγεθος και χαρακτηριστικά παρόμοια της ελληνικής, η μεγάλη πλειοψηφία των θέσεων και των λειτουργιών χρειάζεται ανθρώπους με παιδεία, κουλτούρα, γνώση διοίκησης επιχειρήσεων, συναισθηματική νοημοσύνη, στελέχη «ευρέος φάσματος». Η τάση αυτή επεκτείνεται δε και στις μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς οι απαιτήσεις των καιρών αυξάνουν σταθερά τη ζήτηση για στελέχη που βλέπουν πέρα από τα όρια της διεύθυνσης ή του τμήματος στο οποίο ανήκουν (επιχειρηματικά στελέχη).

Του Δρα Δημήτρη Βαλσάμη «Καθημερινή»

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Θέμα 1^ο

A1. Βάσει του παραπάνω κειμένου να περιγράψετε τα χαρακτηριστικά του σύγχρονου εργαζομένου σε μια παράγραφο 60-70 λέξεων.

Μονάδες 15

A2. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές (Σ) ή λάθος (Λ).

α. Η αγορά εργασίας πρέπει να δίνει τη δυνατότητα στον εργαζόμενο να ελίσσεται εντός της και να αποζημιώνεται ικανοποιητικά.

β. Οι μικρές επιχειρήσεις χρειάζονται στελέχη με ξεκάθαρο ρόλο και πολύ εξειδικευμένες γνώσεις σ' ένα αντικείμενο.

γ. Για τις ελληνικές επιχειρήσεις αρκεί η δυνατότητα ομιλίας και γραφής της Ελληνικής και Αγγλικής γλώσσας.

δ. Τα πρότυπα εργαζομένων του 21^{ου} αιώνα στηρίζονται στις μεθόδους Τέιλορ, οι οποίες προσπαθούν να διαμορφώσουν εργαζόμενους στα πρότυπα των «ρομπότ».

ε. Η νέα τάση για αναζήτηση εργαζομένων που δε λειτουργούν αυστηρά στα πλαίσια ενός αντικειμένου εξαπλώνεται και στις μεγάλες επιχειρήσεις.

Μονάδες 10

Θέμα 2^ο

A3. Στην 6^η παράγραφο του κειμένου (Η βιομηχανική εποχή... αλλά πελάτες) να εντοπίσετε έναν τρόπο ανάπτυξης τεκμηριώνοντας την άποψή σας.

Μονάδες 4

A4. «Σε μία οικονομία με μέγεθος και χαρακτηριστικά παρόμοια της ελληνικής, η μεγάλη πλειοψηφία των θέσεων και των λειτουργιών χρειάζεται ανθρώπους με παιδεία, κουλτούρα, γνώση διοίκησης επιχειρήσεων, συναισθηματική νοημοσύνη, στελέχη «ευρέος φάσματος».» Στο παραπάνω χωρίο εκφράζεται: **α)** επιθυμία **β)** αναγκαιότητα **γ)** αναρρότηση; Επιλέξτε μία από τις τρεις επιλογές (**μον. 3**).

Μετατρέψτε το απόσπασμα έτσι ώστε να εκφράζονται οι δυο άλλες απαντήσεις που δεν επιλέξατε. (**μον. 4**)

Μονάδες 7

A5. α. Πού αποσκοπεί η χρήση των σημείων στίξης στις περιπτώσεις:

1. «επένδυσή» (2^η παρ)
2. Ποιο είναι λοιπόν το μυστικό επιτυχίας στην αγορά εργασίας του 21ου αιώνα, ειδικά στην ελληνική οικονομία; (2^η παρ)
3. (ειδικότητες και εξειδικεύσεις, κτλ.) (3^η παρ)
4. «μαργαριτάρια» (4^η παρ)
5. «στελεχωθεί» (6^η παρ) **(μον. 5)**
β. (ειδικότητες και εξειδικεύσεις, κτλ.) (3^η παρ) «μαργαριτάρια» (4^η παρ) Αντικαταστήστε τα παραπάνω σημεία στίξης με άλλα σημεία στίξης χωρίς να αλλοιωθεί το νόημα που θέλει να δώσει ο συγγραφέας. **(μον. 4)**

Μονάδες 9

A6. «Αν λάβουμε υπόψη μας ότι ο μεγαλύτερος τομέας κάθε οικονομίας είναι οι υπηρεσίες και το Εμπόριο, ειδικά στην Ελλάδα, αυτό συνηγορεί ακόμη περισσότερο υπέρ ενός προφίλ εργαζόμενου που έχει γενική παιδεία, γνώση διοίκησης επιχειρήσεων, επικοινωνίας και χρήσης της νέας τεχνολογίας»

α. Ποια η συλλογιστική πορεία του αποσπάσματος; Τεκμηριώστε την απάντησή σας. **(μον. 4)**

β. Η υποθετική πρόταση του αποσπάσματος εκφράζει το πραγματικό. Μετατρέψτε την σε υποθετική πρόταση που να εκφράζει το μη πραγματικό. **(μον. 3)**

Μονάδες 7

A7. α. Βρείτε τα συνώνυμα των λέξεων: **δεξιοτήτων, αναμφιβόλως, υποδομή, πλειοψηφία (μον. 4)**

β. Βρείτε τα αντώνυμα των λέξεων: **ζήτηση, πολυσχιδείς, μέγιστη, αποκτά (μον. 4)**

Μονάδες 8

Θέμα 3^ο

A8. Στο πλαίσιο του μαθήματος του επαγγελματικού προσανατολισμού παίρνετε το λόγο επισημαίνοντας την αναγκαιότητα της διά βίου μάθησης και της εξειδίκευσης των εργαζομένων στη σύγχρονη εποχή αλλά και τους κινδύνους που κρύβονται πίσω από την εξειδίκευση τόσο για τον άνθρωπο όσο και για την κοινωνία. (300-350 λέξεις)

Μονάδες 40

Λογοτεχνικό κείμενο **Τα σταφύλια της οργής, (απόσπασμα)** **Τζον Στάινμπεκ**

...Πρώτα – πρώτα ωριμάζουν τα κεράσια. Τρία σέντσια το κιλό. Διάβολε, σ' αυτή την τιμή δε μας συμφέρει να τα μαζέψουμε. Μαύρα κεράσια, κόκκινα κεράσια, γλυκά και όλο σάρκα – και τα πουλιά τρώνε το μισό κεράσι, κι οι σφήκες χώνονται βουίζοντας μέσα στην τρύπα που έκαναν τα πουλιά. Και τα κουκούτσια πέφτουν χάμω και ξεραίνονται μαζί με μαυρισμέν' απομεινάρια κολλημένα πάνω τους.

Τα βυσσινιά δαμάσκηνα μαλακώνουν και γλυκαίνουν. Θε μου, πώς να τα μαζέψουμε, να τα ξεράνουμε και να τα θειαφίσουμε; Δε μας συμφέρει να πλερώνουμε μεροκάματα, όσο κι αν είναι το μεροκάματο. Και τα βυσσινιά δαμάσκηνα στρώνουν τη γης. Η φλούδα τους αρχίζει να ζαρώνει, και πέφτουν πάνω τους κοπάδια μύγες για να συμποσιαστούν, κι ο κάμπος γέμισε με τη γλυκερή μυρουδιά της αποσύνθεσης. Η ψύχα τους μαυρίζει, και η σοδεία ζαρουκλιάζει κατάχαμα.

Μεστώνουν και τ' αχλάδια, κίτρινα και ζουμερά. Πέντε τάλαρα ο τόνος. Πέντε τάλαρα τα σαράντα καφάσια των είκοσι πέντε κιλών· κλάδεμα και ράντισμα του δέντρου, καλλιέργεια, μάζωμα, συσκευασία σε καφάσια, φόρτωμα στα καμιόνια, παράδοση στα εργοστάσια που φτιάχνουν

κονσέρβες – πέντε τάλαρα τα σαράντα καφάσια. Δε συμφέρει. Και ο κίτρινος καρπός πέφτει καταγής και σκάζει. Οι σφήκες σκάβουν τη μαλακιά σάρκα, και απλώνεται μια οσμή από ζύμωση και σαπίλα. Ύστερα τα σταφύλια -Δεν μπορούμε να βγάλουμε καλό κρασί. Ο κόσμος δεν μπορεί να πλερώσει το καλό κρασί. Τρύγα τα σταφύλια, και τα καλά και τα σάπια και τα μπαμπακοφαγωμένα. Ρίχτα στο πατητήρι, πάτα τα όλα μαζί, κοτσάνια, χρώματα και σάπιες ρόγες.

Μα τα βουτσιά πιάσανε μούχλα και μυρμηγκικό οξύ.

Πρόσθεσε θειάφι και δεψίνη.

Ο μούστος δεν έχει το παχύ και πλούσιο άρωμα του κρασιού, μυρίζει μούχλα και χημικά παρασκευάσματα.

Δε βαριέσαι. Όσο να 'ναι έχει μέσα οινόπνευμα. Μπορούνε να μεθύσουνε.

Οι μικροχτηματίες έβλεπαν το χρέος ν' ανεβαίνει όπως η πλημμύρα. Ράντισαν τα δέντρα και δεν πούλησαν τη σοδειά, κλάδεψαν και κέντρωσαν, και δεν μπόρεσαν να μαζέψουν τον καρπό. Και οι επιστήμονες εργάστηκαν, υπολόγισαν, και ο καρπός σαπίζει καταγής, κι ο μουχλιασμένος μούστος μέσ' απ' τα βουτσιά δηλητηριάζει τον αέρα. Δοκίμασε το κρασί, δεν έχει καμιά γεύση σταφυλιού, μονάχα θειάφι, δεψίνη και οινόπνευμα.

Εκείνο το μικρό δενδροπερίβολο θα 'ναι τον ερχόμενο χρόνο ένα κομμάτι κάποιου μεγάλου τσιφλικιού, γιατί το χρέος θα 'χει πνίξει τον σημερινό ιδιοκτήτη.

Τούτο δω το αμπέλι θα γίνει κτήμα της Τράπεζας. Μόνο οι μεγαλοχτηματίες μπορούν να επιζήσουν, γιατί έχουν και δικά τους εργοστάσια για κονσέρβες. Για να καθαριστούν τέσσερα αχλάδια, να κοπούν στη μέση, να βραστούν και να κλειστούν στον τενεκέ, κοστίζουν, όσο να 'ναι, δεκαπέντε σέντσια. Και τ' αχλάδια κονσέρβα δε χαλνούν. Κρατάνε χρόνια.

Η αποσύνθεση απλώνεται σ' όλη την πολιτεία, και η γλυκερή μυρουδιά είναι μια μεγάλη πίκρα για τον τόπο. Άνθρωποι που μπορούν να κεντρώνουν τα δέντρα και να κάνουν το σπόρο αποδοτικό και μεγάλο, δεν μπορούν να βρουν ένα τρόπο για να φαγωθούν οι καρποί τους. Και η αποτυχία βαραίνει πάνω σε όλη την πολιτεία, σαν μια μεγάλη συμφορά.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Θέμα 1^ο

B1. Ποιο είναι το βασικό θέμα του αποσπάσματος; Να το αναπτύξετε σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων.

Μονάδες 15

B2. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α (γεγονότα) με τα στοιχεία της στήλης Β (αποτελέσματα- συναισθήματα που προκαλούνται)

Στήλη Α	Στήλη Β
1. «Τα βυσσινιά δαμάσκηνα μαλακώνουν και γλυκαίνουν . Θε μου, πώς να τα μαζέψουμε, να τα ξεράνουμε και να τα θειαφίσουμε;»	α. Συμβιβασμός
2. «Μεστώνουν και τ' αχλάδια, κίτρινα και ζουμερά. Πέντε τάλαρα ο τόνος. Πέντε τάλαρα τα σαράντα καφάσια των είκοσι πέντε κιλών· κλάδεμα και ράντισμα του δέντρου, καλλιέργεια, μάζωμα, συσκευασία σε καφάσια, φόρτωμα στα καμιόνια, παράδοση στα εργοστάσια που φτιάχνουν κονσέρβες – πέντε τάλαρα τα σαράντα καφάσια. Δε συμφέρει.»	β. Εκμετάλλευση- οικονομική εξαθλίωση

3. «Ο μούστος δεν έχει το παχύ και πλούσιο άρωμα του κρασιού, μυρίζει μούχλα και χημικά παρασκευάσματα. Δε βαριέσαι. Όσο να 'ναι έχει μέσα οινόπνευμα. Μπορούνε να μεθύσουνε.»	γ. Γενικό αδιέξοδο και δυστυχία
4. «Εκείνο το μικρό δένδροπερίβολο θα 'ναι τον ερχόμενο χρόνο ένα κομμάτι κάποιου μεγάλου τσιφλικιού, γιατί το χρέος θα 'χει πνίξει τον σημερινό ιδιοκτήτη »	δ. Απόγνωση
5. Η αποσύνθεση απλώνεται σ' όλη την πολιτεία, και η γλυκερή μυρουδιά είναι μια μεγάλη πίκρα για τον τόπο.	ε. Οικονομική επιβάρυνση

Μονάδες 15

Θέμα 2°

B3. Στις πρώτες δυο παραγράφους:

α. Εντοπίστε τους αφηγηματικούς τρόπους της περιγραφής και του εσωτερικού μονολόγου και καταγράψτε από ένα παράδειγμα για τον καθένα. **(μον. 4)**

β. Πού αποσκοπεί ο συγγραφέας με τη χρήση τους; **(μον. 4)**

Μονάδες 8

B4. Εντοπίστε στο απόσπασμα δυο μεταφορές και δύο παρομοιώσεις. **(μον. 4)** Ποια η λειτουργία τους; **(μον. 4)**

Μονάδες 8

B5. «Ράντισαν τα δέντρα και δεν πούλησαν τη σοδειά, κλάδεψαν και κέντρωσαν, και δεν μπόρεσαν να μαζέψουν τον καρπό. Και οι επιστήμονες εργάστηκαν, υπολόγισαν, και ο καρπός σαπίζει καταγής, κι ο μουχλιασμένος μούστος μέσ' απ' τα βουτσιά δηλητηριάζει τον αέρα»

- Ποιο σχήμα λόγου εντοπίζεται στο συγκεκριμένο χωρίο; Επιλέξτε μία από τις τρεις επιλογές

α. Ασύνδετο σχήμα **β.** Πολυσύνδετο σχήμα **γ.** Μακροπερίοδος λόγος. **(μον. 3)**

- Η κλιμάκωση των συγκεκριμένων εικόνων ποια συναισθήματα δημιουργεί στον αναγνώστη; **(μον. 3)**

Μονάδες 6

B6. Καταγράψτε τέσσερα επίθετα που χαρακτηρίζουν τα φρούτα στο κείμενο **(μον. 4)**. Με τα επίθετα αυτά φτιάξτε δικές σας προτάσεις στις οποίες θα χρησιμοποιούνται μεταφορικά. **(μον. 4)**

Μονάδες 8

Θέμα 3°

B7. Στο απόσπασμα από το έργο του Τζον Στάινμπεκ περιγράφεται το αδιέξοδο των φτωχών αγροτών της Αμερικάνικης επαρχίας το οποίο τους οδηγεί στον οικονομικό όλεθρο. Σ' ένα κείμενο 150 λέξεων περίπου να περιγράψετε περιπτώσεις αντίστοιχες στο σύγχρονο κόσμο όπου ισχυροί οικονομικοί παίχτες εξοβελίζουν τους μικρούς και αναφέρετε ποια θα πρέπει να είναι η σωστή στάση της Πολιτείας σε τέτοιου είδους φαινόμενα.

Μονάδες 40